

Místo, které by mohlo znamenat do-mov

Aspekty sociálního a dostupného bydlení

Alejandro Aravena / Elemental – Villa Verde
photo: Suyin Chia

Pořadatel výstavy:

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
ve spolupráci s Národní technickou knihovnou

Místo konání:

Galerie Národní technické knihovny,
Technická 2710/6, Praha 6

Vystavující umělci:

Alejandro Aravena, EPOS 257, Eva Kotátková,
Štěpán Řehoř, Vladimír Turner, Ivan Vosecký

Kurátor:

Milan Kreuzzieger

Grafické řešení a vizuál výstavy:

Milan Mikuláščík

Spolupráce:

Milan Mikuláščík (Národní technická knihovna),
Jana Viktorínová (Muzeum hl. města Prahy),
Michal Kohout a David Tichý (ČVUT)

Poděkování:

Hunt-Kastner Gallery

Výstava je otevřena:

24. srpna – 30. září 2022

Denně 10–18 hodin kromě pondělí.

Mimořádné zavírací dny 6. 9. a 22. 9. 2022

Záměrem výstavy je vytvořit dočasnou platformu pro diskusi o důležitém problému, který nabývá na síle zvláště po roce 2008, kdy vypukla tzv. finanční (hypoteční) krize, a v posledních letech sílí a zintenzivňuje se v důsledku koronavirové pandemie, energetické krize a války na Ukrajině. Nemožnost dovolit si střechu nad hlavou, nucené vystěhování, exekuce a gentrifikace se stávají každodenní realitou na mnoha místech naší planety. Odhaduje se, že v současné době si více než miliarda lidí nemůže dovolit důstojné bydlení, a tato situace se zhoršuje. Pokud přijmeme názor, že bydlení se stává komoditou a výhodným investičním nástrojem, musíme se zároveň smířit s tím, že je předmětem finančních spekulací a přestává sloužit své funkci – poskytovat lidem zázemí a bezpečí domova. Bydlení je komplexní problém, jehož řešení – zvláště v současné době – vyžaduje stanovení politických, ekonomických a společenských priorit. Je výsledkem vyjednávání a střetů mezi různými zájmovými skupinami. Uvědomujeme si, že neexistuje jedno univerzálně platné řešení a že i přes konfliktní zájmy je v této situaci nutná široká spolupráce státních a městských

institucí, stavebních investorů, majitelů domů a bytů, neziskového sektoru, odborníků/odbornic z různých disciplín – od sociologů, ekonomů, umělců a architektů po sociální pracovníky a aktivisty.

Výstava přibližuje problematiku bydlení ze tří perspektiv:

1. Z osobního pohledu současných umělců na různé aspekty bydlení, z nichž většina vytvořila svá nová umělecká díla speciálně pro tuto výstavu: Epos 207, Vladimír Turner, Ivan Vosecký, Eva Kotátková, Štěpán Řehoř.
2. Z globální perspektivy, která formou fotografií architektonických realizací přibližuje projekty hromadného sociálního bydlení chilského architekta Alejandra Araveny, který také za ně získal v roce 2016 prestižní Pritzkerovu cenu. Důležité je, že Aravena ve své architektuře neprosazuje pouze technické řešení, ale že dává přednost vyjednávání s komunitou lidí, kteří v nově postavených domech nacházejí své domovy, a zároveň jim dává možnost, aby si je dostavěli podle svých vlastních představ a možností.
3. Z české perspektivy, která postihuje některé aspekty a přístupy sociálního a dostupného bydlení v České republice a nabízí možnosti a návrhy na praktická řešení.

Alejandro Aravena / Elemental – Quinta Monroy
photo: Tadeuz Jalocho and Cristobal Plama

Součástí výstavy je i soubor reprodukcí historických fotografií z Muzea hl. města Prahy, které dokládají, jak lidé nižších sociálních vrstev bydleli a vyrovnávali se s ekonomickou krizí a bytovým nedostatkem ve 20. století, zvláště v jeho první polovině.

Cílem výstavního projektu je poskytnout dostatečně otevřený multiperspektivní prostor pro množství různorodých argumentací, přístupů a aktivit a umožnit jejich propojování v českém, evropském i globálním kontextu.

Mít domov = mít zázemí, kam je možné se vracet. Bezpečné místo, kde je možné načerpat síly. Místo, kde je možné být s blízkými.

Nejistotu bydlení v ČR na vlastní kůži pociťuje:

1. 35 až 62 tisíc domácností, v nichž vyrůstá 20 až 51 tisíc dětí do 18 let, které se nachází v bytové nouzi,
2. 130 až 190 tisíc domácností přibližně se 100 tisíci dětmi, které jsou ohroženy bytovou nouzí,
3. 300 až 350 tisíc domácností (z nichž třetinu tvoří seniorské domácnosti), které trpí nadměrnými náklady na bydlení (více než 40 % příjmů),
4. cca 500 tisíc českých domácností (v nich žije až 1 milion lidí), které jsou vystaveny jednomu ze tří výše uvedených problémů v oblasti bydlení.

Mít domov v České republice = mít vlastní prostor, místo, kde člověk může zůstat dlouhodobě, aniž by se musel bát, že ho brzo ztratí. To znamená, že má standardní nájemní smlouvu nebo jiný právní vztah. Mít místo, kde zdraví člověka neohrožují plísňe nebo hmyz, kde je voda, světlo, teplo. Mít místo, kam si člověk může pozvat přátele, uvařit si jídlo, kde žije se svou rodinou a kde rád tráví čas.

Sociální bydlení = bydlení poskytované osobám v bytové nouzi nebo bezprostředně ohroženým bytovou nouzí. Sociální bydlení je poskytováno za specifických smluvních podmínek nájmu a v souladu s určitými principy. Uživatelům sociálního bydlení je v případě potřeby poskytována podpora formou sociální práce. Sociální bydlení je na místní úrovni poskytováno vždy formou bydlení v bytech, přičemž může být propojeno na sociální služby.

S ohledem na nepříznivou bytovou situaci a aktuální vývoj je nezbytné podpořit dostupnost bydlení nejen pro ty nejzranitelnější skupiny obyvatel (na které se sociální bydlení specificky soustředí), ale také pro širší, střední vrstvy obyvatel, které se vlivem vývoje na trhu s bydlením také stávají ohroženou skupinou. Za tímto účelem je vhodné nastavit kombinaci legislativních i nelegislativních nástrojů takové podmínky, které podporují rozvoj dostupného bydlení odpovídající kvality. Tento soubor nástrojů, který na popsané problémy reaguje, nazýváme dostupné bydlení.